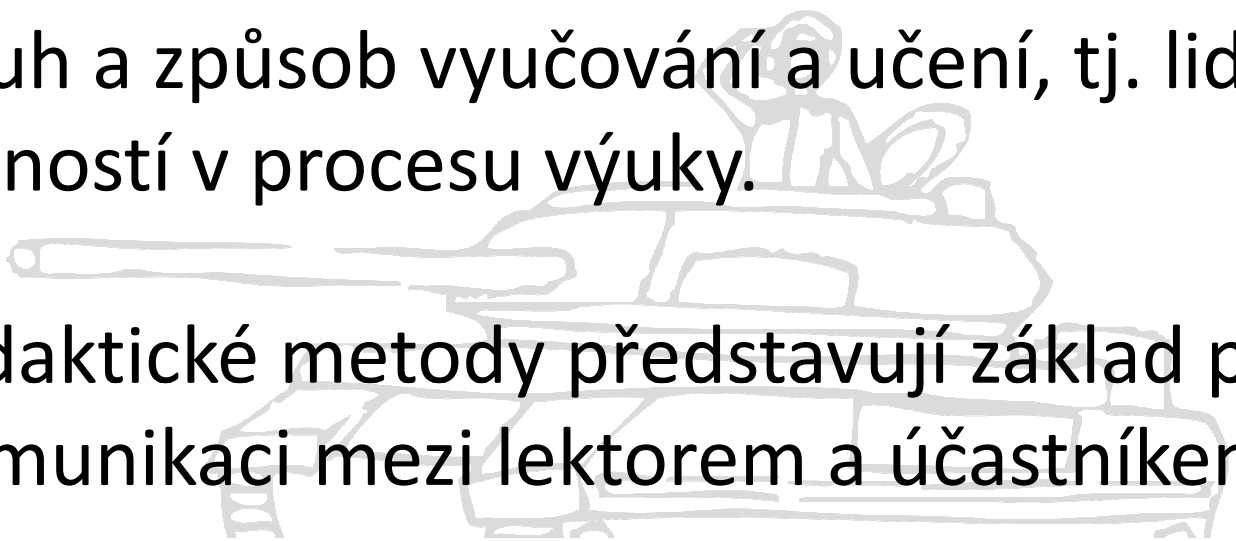

Metody vzdělávání dospělých

POJMEM DIDAKTICKÁ METODA SE ROZUMÍ

- Druh a způsob vyučování a učení, tj. lidských činností v procesu výuky.
- Didaktické metody představují základ pro komunikaci mezi lektorem a účastníkem.

DIDAKTICKÉ METODY

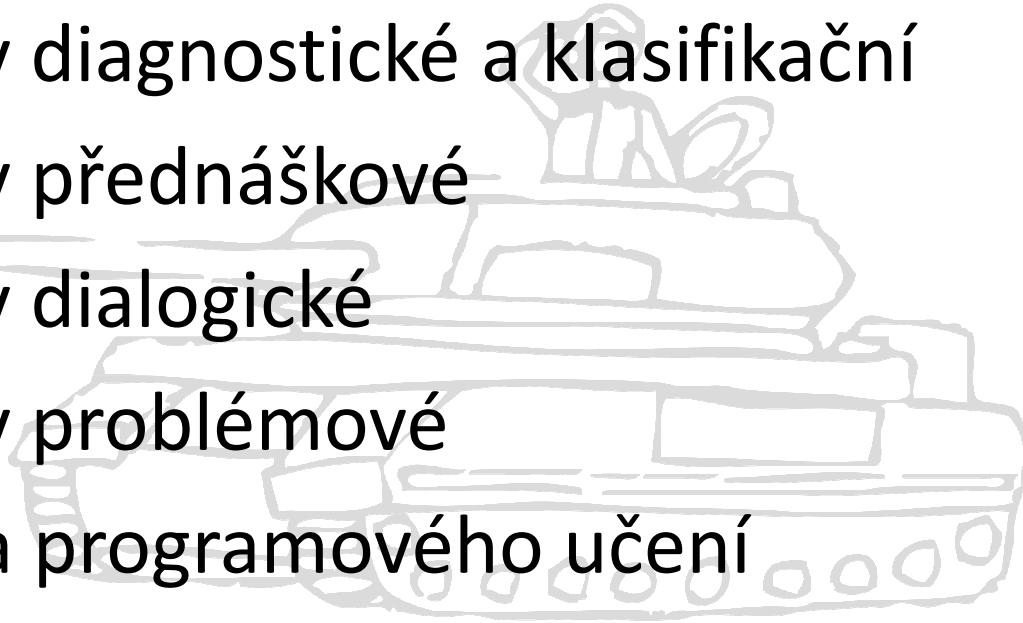
Teoretické	Teoreticko-praktické	Praktické
klasická přednáška přednáška a katedra přednáška s diskusí cvičení semináře	diskusní metody problémové metody programovaná výuka diagnostické a klasifikační metody	instruktáž coaching (mentoring, counseling) asistování rotace práce stáž exkurse létající tým
v učebně	v učebně	na prac. místě

ROZDĚLENÍ DIDAKTICKÝCH METOD

Metody transferu	Metody facilitace
Přednáška	Instruktaž
Seminář	Koučink
Dialogické metody	Workshop
Problémové metody	Open Space Technology
Konzultace	Studijně-řešitelská činnost
Exkurze	Výcviková firma
Ověřování znalostí a dovedností	E-learning

METODY VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

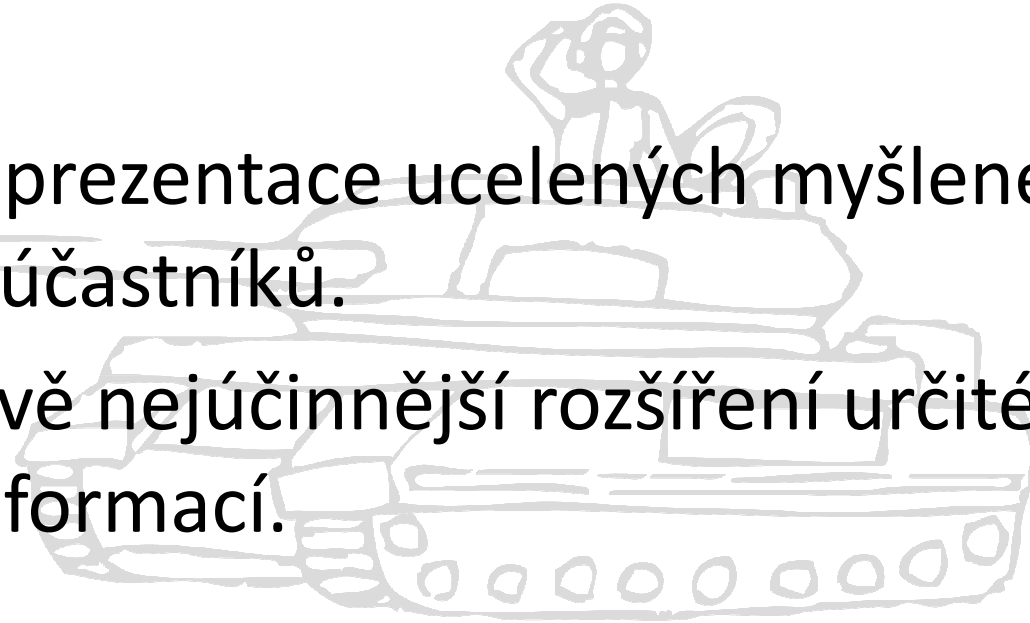
1. Metody diagnostické a klasifikační
2. Metody přednáškové
3. Metody dialogické
4. Metody problémové
5. Metoda programového učení
6. Metody výcvikové

METODA PŘEDNÁŠKY I

Výhody:

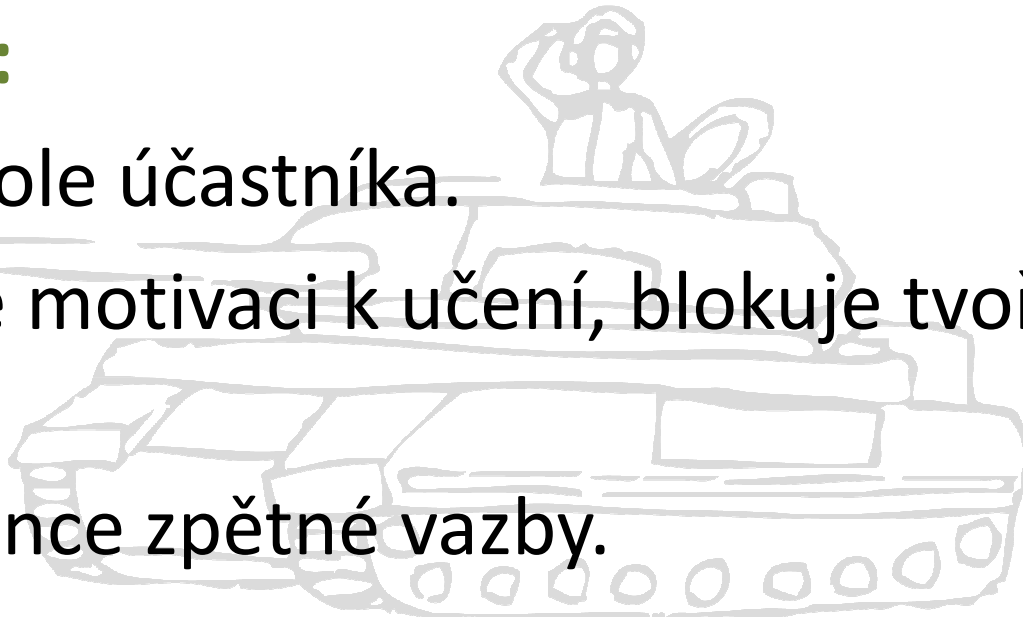
- Potřeba prezentace ucelených myšlenek větší skupině účastníků.
- Nákladově nejúčinnější rozšíření určitého druhu informací.

METODA PŘEDNÁŠKY II

Nevýhody:

- Pasivní role účastníka.
- Oslabuje motivaci k učení, blokuje tvořivé myšlení.
- Neexistence zpětné vazby.
- Koncept autority řečníka (patent na rozum).
- Problémy s pozorností: „vědomí vstřebá jen tolik, kolik snese zadnice“.

PŘÍPRAVA LEKTORA NA PŘEDNÁŠKU A CVIČENÍ

Informace od organizátora
(účastníci, prostředí)

Základní analýza

Interpretace projektu,
vlastní studium,
příprava pomůcek

Vlastní podklad pro přednášku

forma

Úvod (cíle, atmosféra)
Jádro výkladu
Důkazy a příklady
Shrnutí a závěr
(Překvapení?)

Realizace přednášky

Místo konání (učebna,
laboratoř)

Způsob činnosti (ústní,
písemná, pohybová)

Cvičení

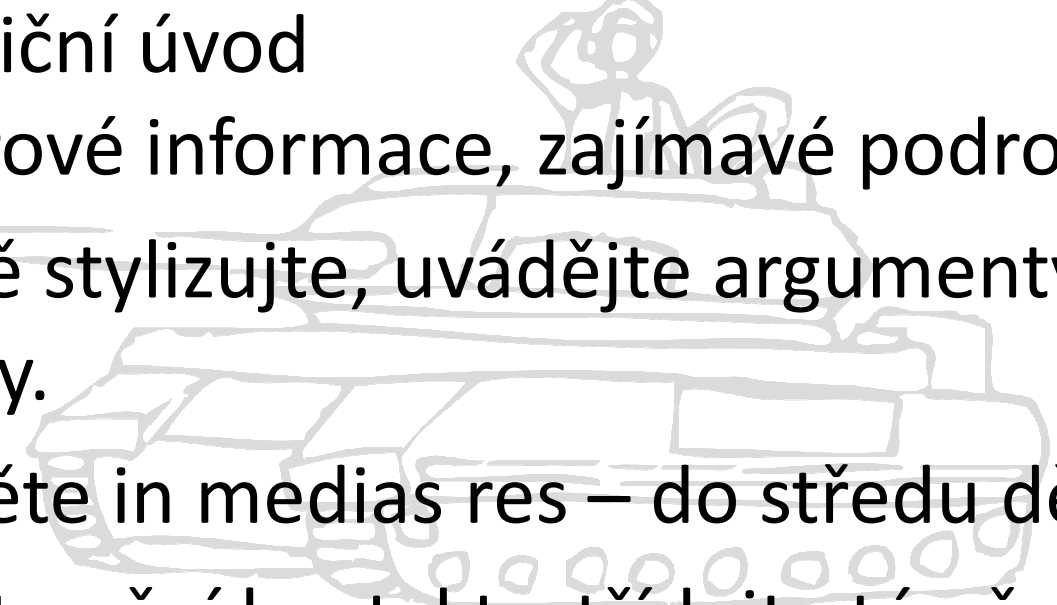
Frontální

Individuální

Skupinové

JAK ZÍSKAT ZÁJEM O UČEBNÍ LÁTKU? JAK UDRŽET POZORNOST ÚČASTNÍKŮ?

1. Netradiční úvod
(kuloárové informace, zajímavé podrobnosti).
  2. Vhodně stylizujte, uvádějte argumenty a příklady.
  3. Vpadněte in medias res – do středu děje.
  4. Udržujte oční kontakt, střídejte tón řeči, sílu hlasu, tempo řeči, doprovodné gestikulace.
  5. Oživte výuku názornými pomůckami.
-

DISKUZNÍ METODY

Diskuse spojené s přednáškou

Řetězová diskuse

Diskuse na základě tezí

Diskuse na základě referátu účastníka

Řízená diskuse

Veřejná diskuse

Panelová diskuse

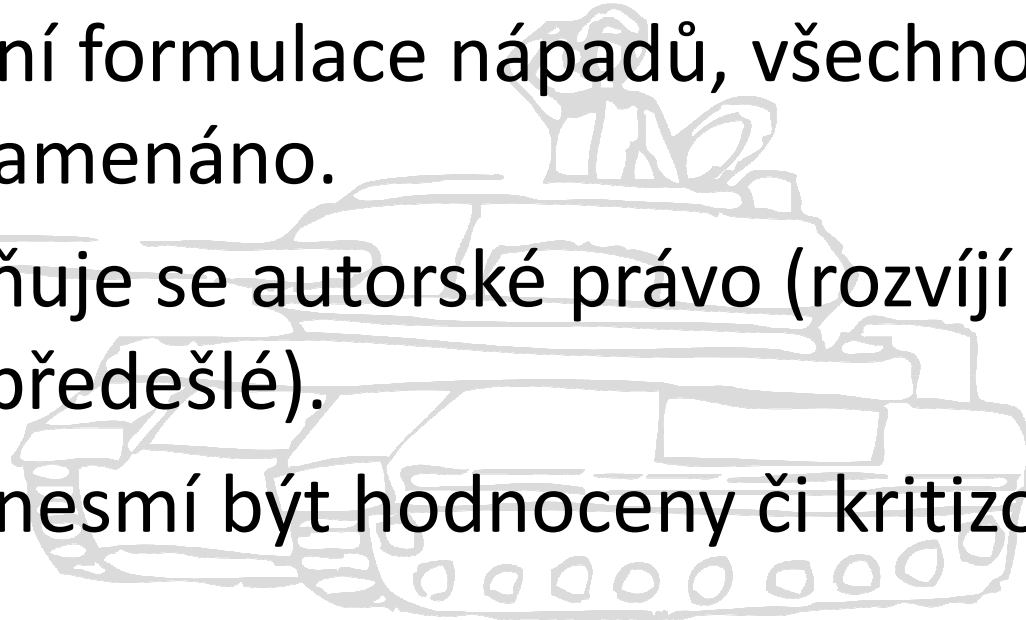
Diskuse v malých skupinách

VÝUKOVÉ POUŽITÍ METODY BRAINSTORMING

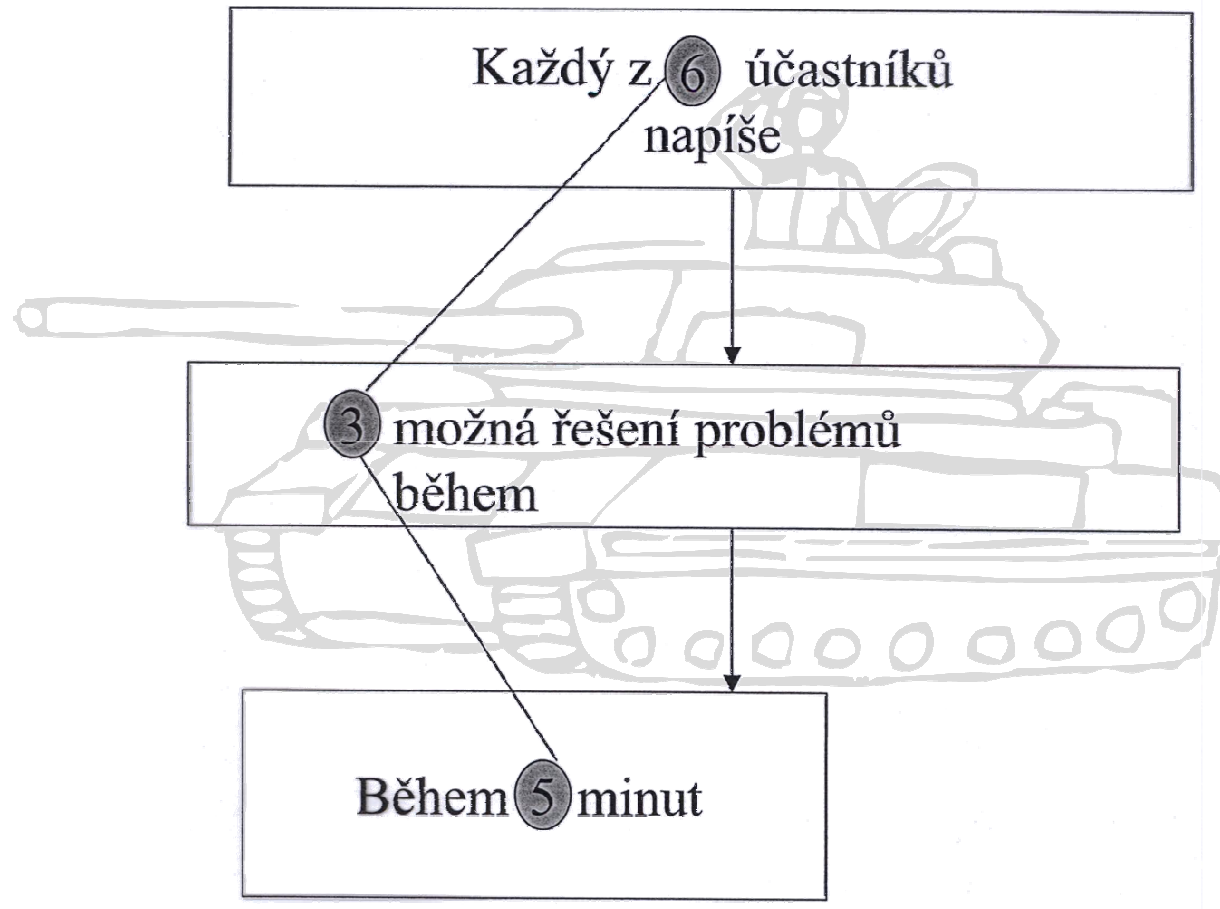
- Okruh účastníků by neměl být příliš velký (4-12 lidí).
- Složení skupiny by mělo být v širokém spektru odborných znalostí a zkušeností (bez velkých hierarchických rozdílů).
- Problém by měl být jednoduše formulován.
- Prostředí klidné, nerušené.
- Doporučuje se před zahájením „rozcvička“.

PRAVIDLA PRO „BRAINSTORMING“

- Spontánní formulace nápadů, všechno musí být zaznamenáno.
- Neuplatňuje se autorské právo (rozvíví se nápady předešlé).
- Nápady nesmí být hodnoceny či kritizovány.

BRAINWRITING – BEZPROSTŘEDNÍ ZAPISOVÁNÍ NÁPADŮ

SEMINÁŘE V PROFESNÍM VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH I

1. Volba tématu semináře

- Výběr tématu by měl lektor provádět po vzájemné dohodě s účastníky a organizátory.
- Téma by mělo být známo v dostatečném předstihu.
- Zadání referátů a koreferátů by mělo být jasné, konkrétní a adresné.

SEMINÁŘE V PROFESNÍM VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH II

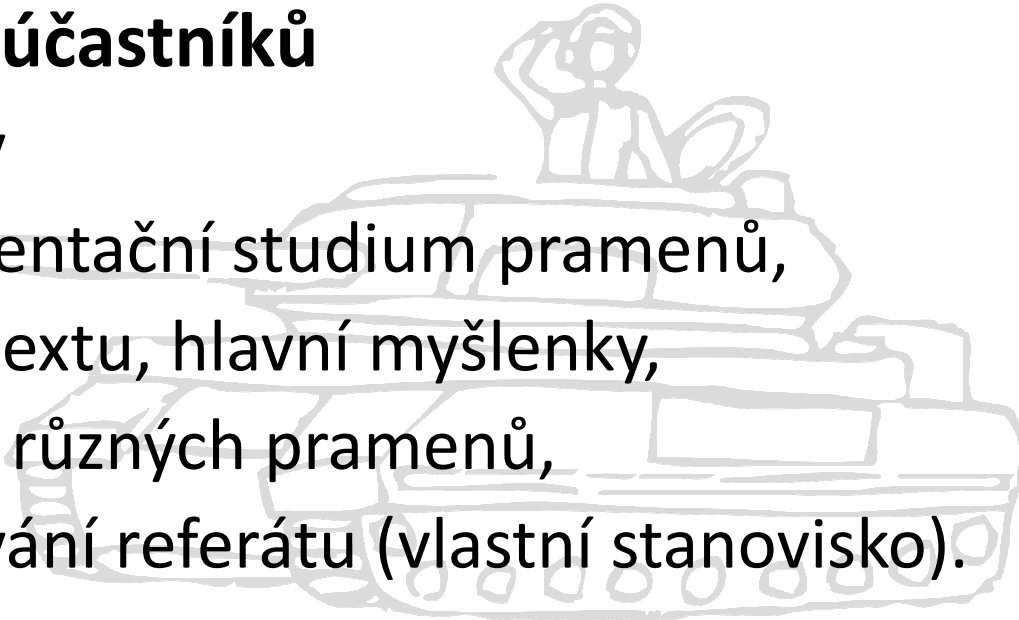
2. Příprava účastníků

a) Referáty

- první orientační studium pramenů,
- analýza textu, hlavní myšlenky,
- srovnání různých pramenů,
- vypracování referátu (vlastní stanovisko).

b) Koreferáty

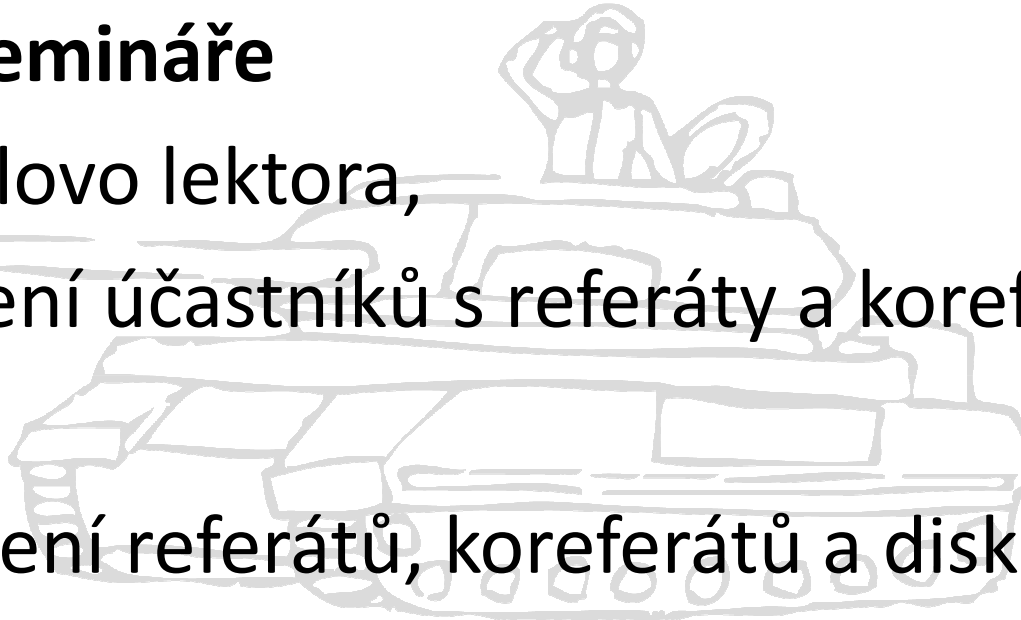
- Navazují na referáty a kriticky zhodnocují jejich závěry (doplňují a rozvádějí).

SEMINÁŘE V PROFESNÍM VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH III

3. Řízení semináře

- úvodní slovo lektora,
- vystoupení účastníků s referáty a koreferáty,
- diskuse,
- zhodnocení referátů, koreferátů a diskuse,
- vyhodnocení, shrnutí, závěry semináře.

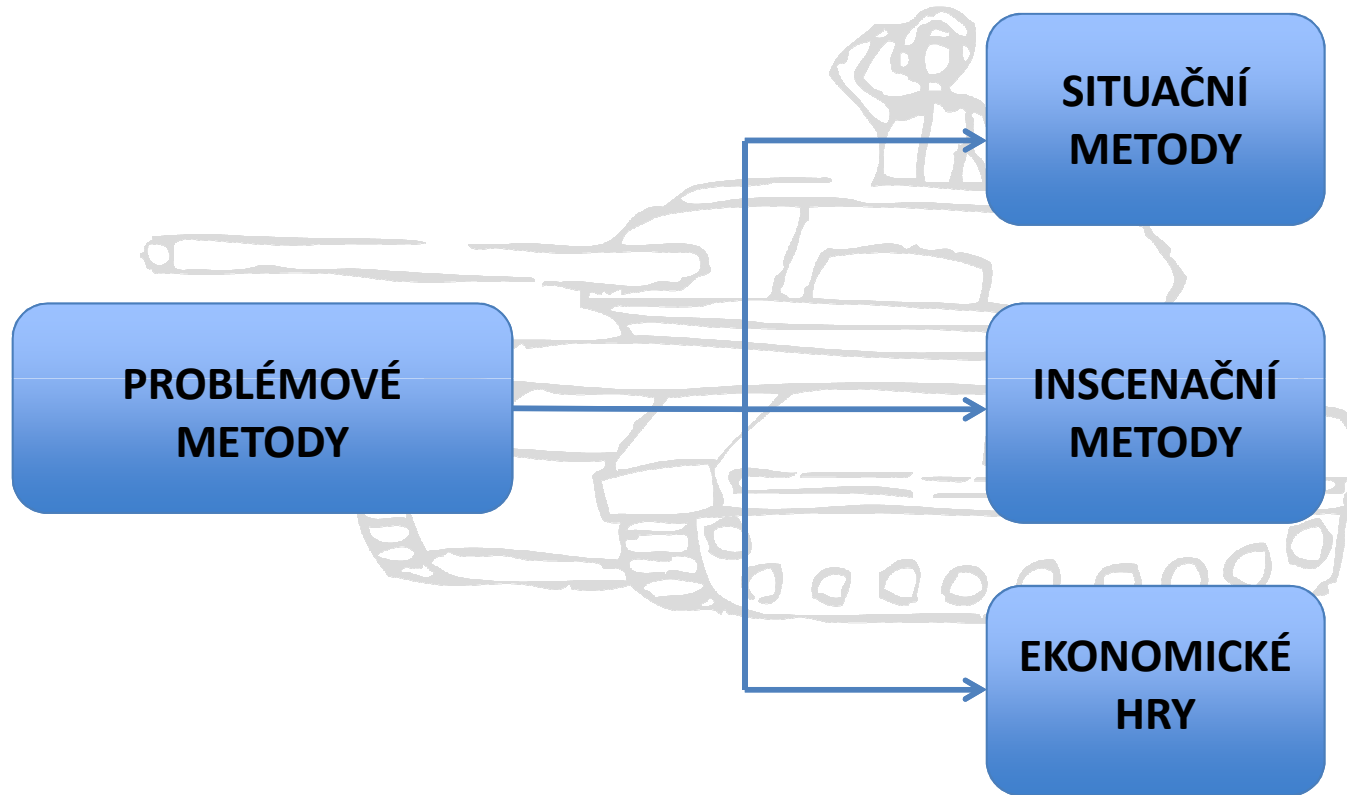
POUSTER INTERVIEW

Je typem diskusní metody, praktikované zejména na vědeckých seminářích, sympoziích, kolokviích.

Lektor (účastník vzdělávací akce) vystoupí před plénem v rámci stanoveného časového limitu jen krátce se základními tezemi svého vystoupení.

Pro zájemce o bližší údaje provádí pak ve vymezených prostorech další podrobnější prezentaci, nejčastěji s pomocí vizualizačních pomůcek a je k dispozici konkrétním zájemcům ke konzultacím a zodpovězení otázek.

ČLENĚNÍ METOD PROBLÉMOVÉHO VYUČOVÁNÍ A UČENÍ

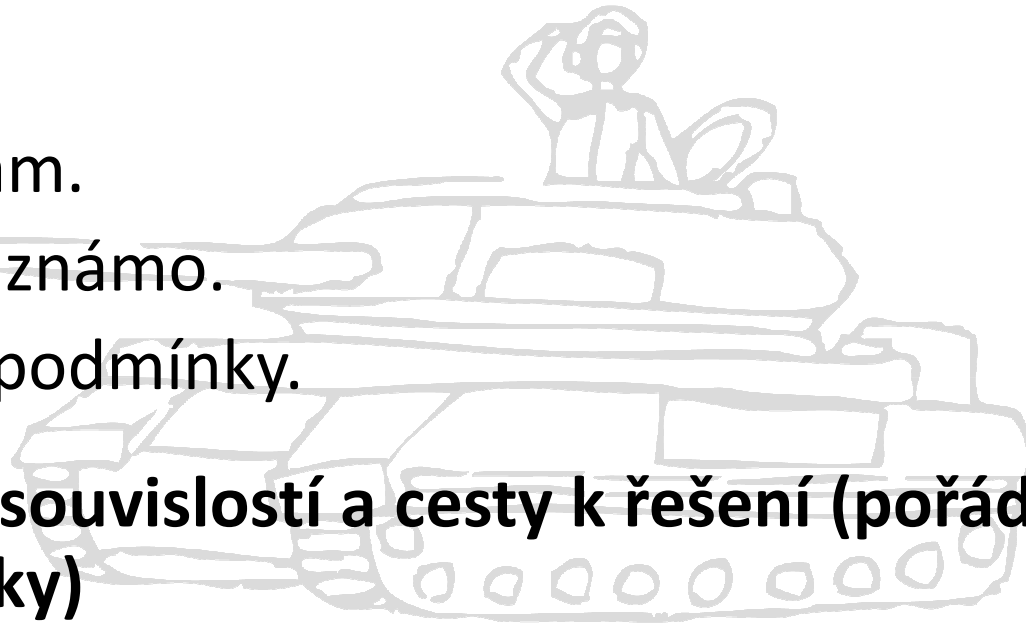
ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ I

1. Pochopit úkol

- Přehled.
- Co hledám.
- Co je mi známo.
- Zvláštní podmínky.

2. Hledání souvislostí a cesty k řešení (pořádání dat a poznámky)

- Hledání těžiště.
- Hledání kritérií.
- Rozhodnutí pro vlastní postup.

ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ II

3. Uskutečnění řešení

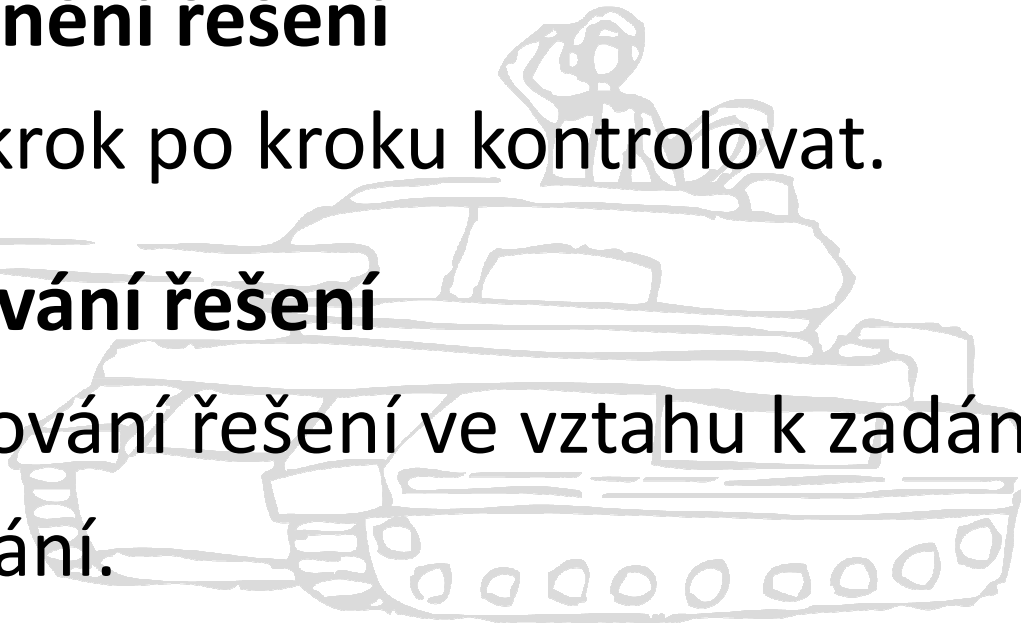
→ Řešení krok po kroku kontrolovat.

4. Prověřování řešení

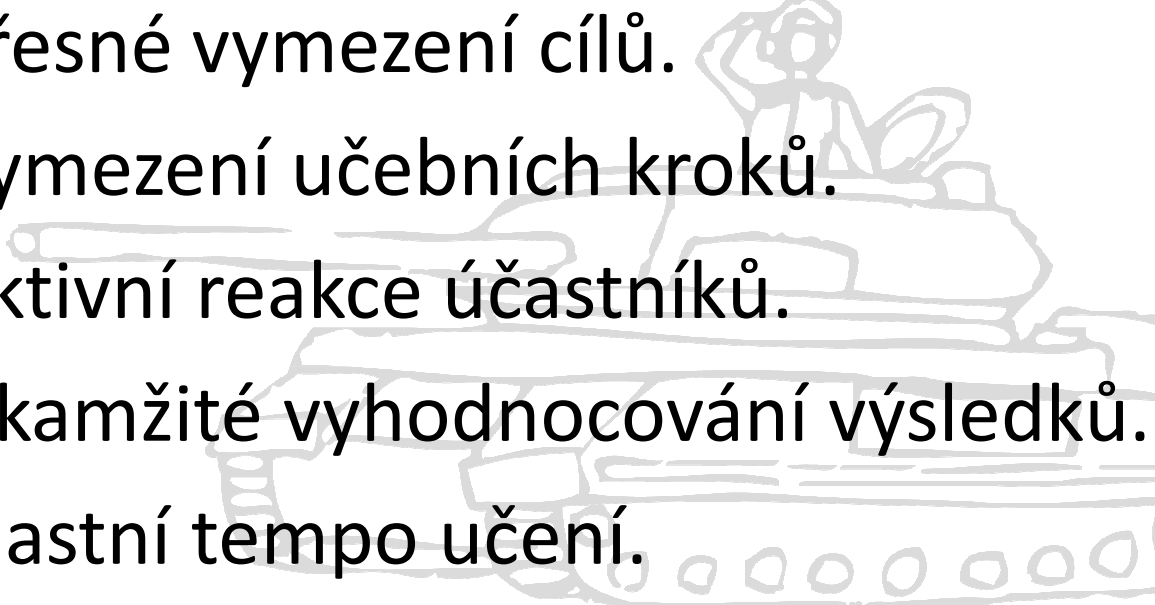
→ Kontrolování řešení ve vztahu k zadání úkolu.

→ Zlepšování.

→ Přepřarování řešení.

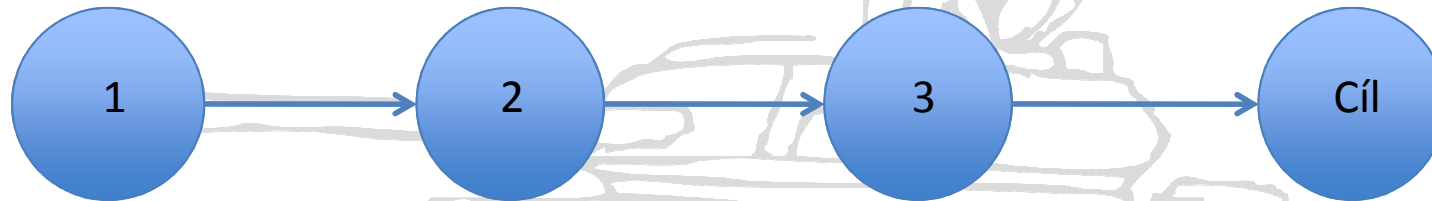

PRINCIPY PROGRAMOVÉHO VYUČOVÁNÍ A UČENÍ

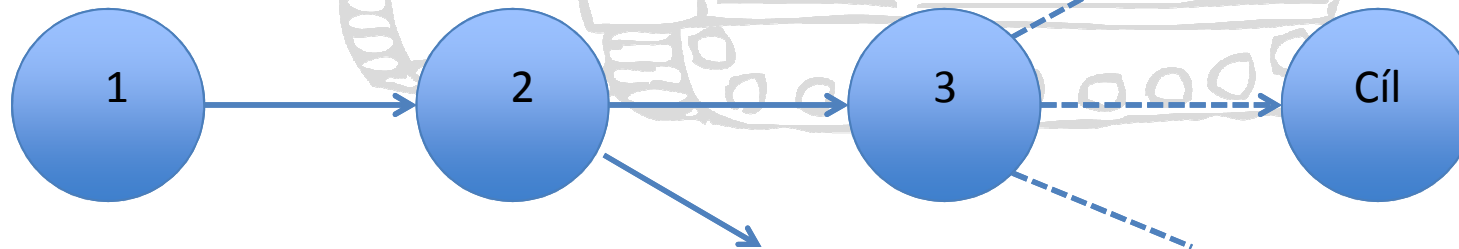
1. Přesné vymezení cílů.
  2. Vymezení učebních kroků.
  3. Aktivní reakce účastníků.
  4. Okamžité vyhodnocování výsledků.
  5. Vlastní tempo učení.
  6. Hodnocení a korekce programu.
-

LINEÁRNÍ PROGRAM

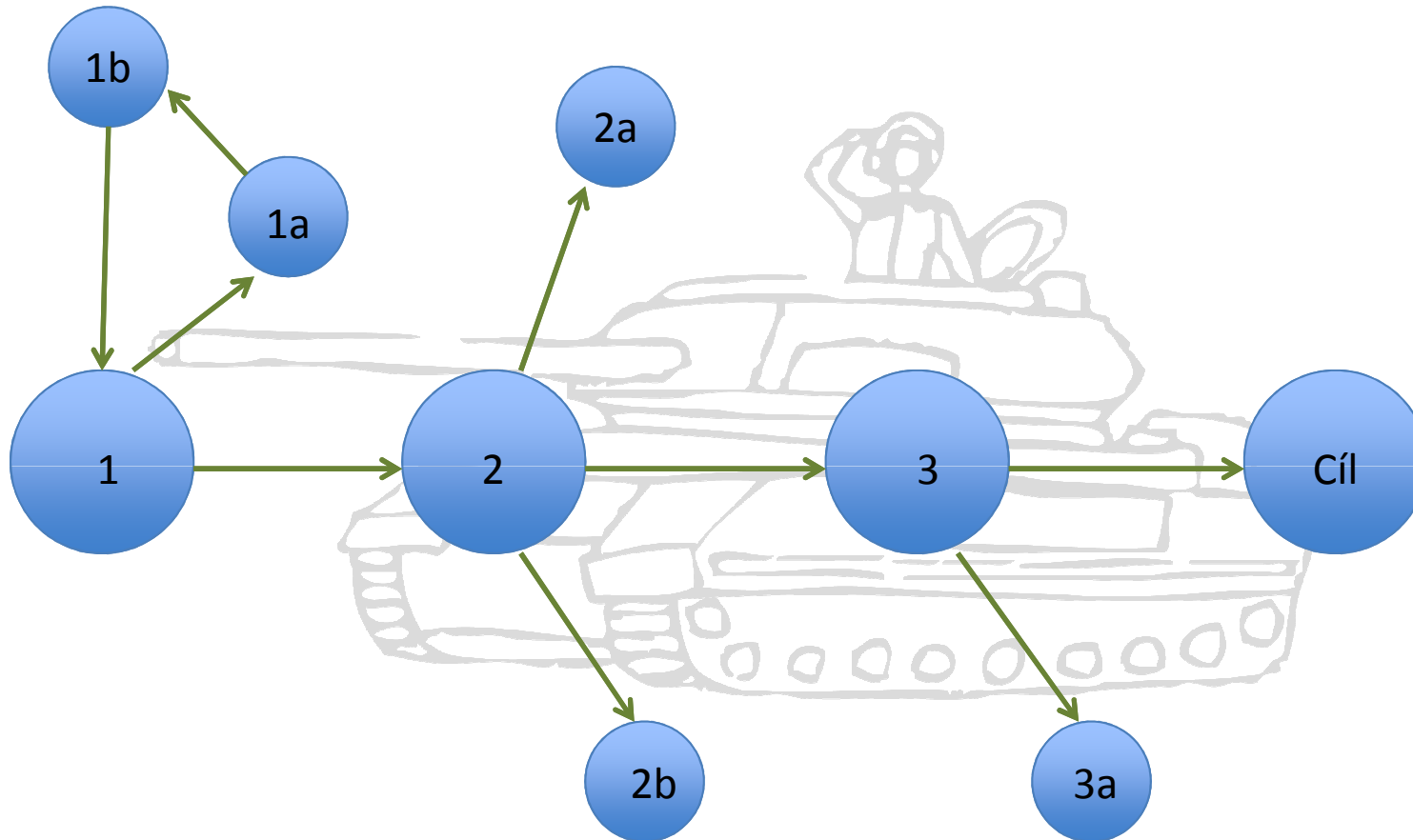
(Dle Skinnera)

(Dle Presseyho)

VĚTVENÝ PROGRAM

POSTUP PŘI PROJEKTOVÉ METODĚ

Výběr tématu či zadání práce

Vypracování projektu

Vedení účastníků při vypracování projektu

Obhajoba projektu

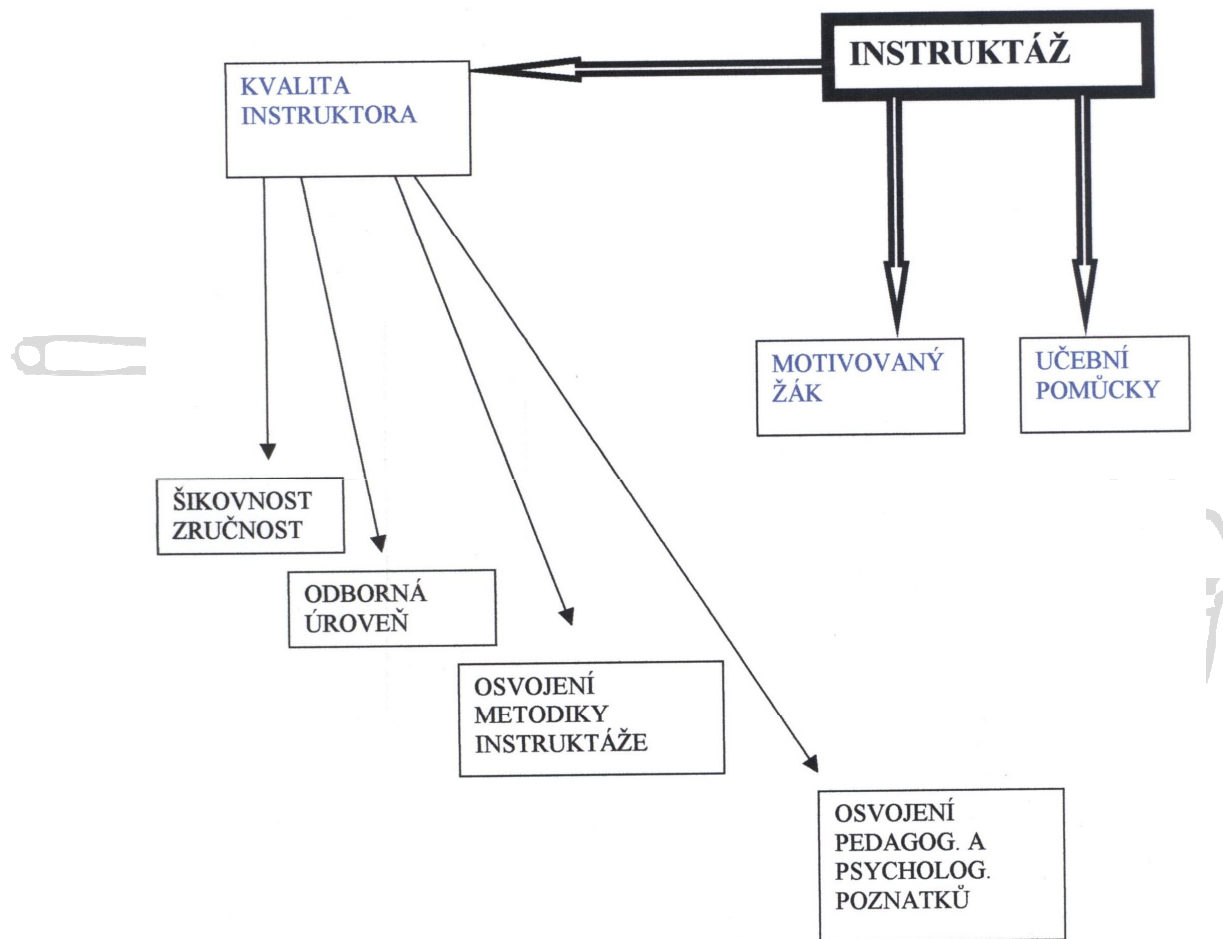
PROJEKTY ŘÍDÍCÍ ČINNOSTI V PROFESNÍM VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH (PVD)

Projekt: písemná práce řešící praktický, podnikový problém v rámci kurzu nebo jiné školící aktivity.

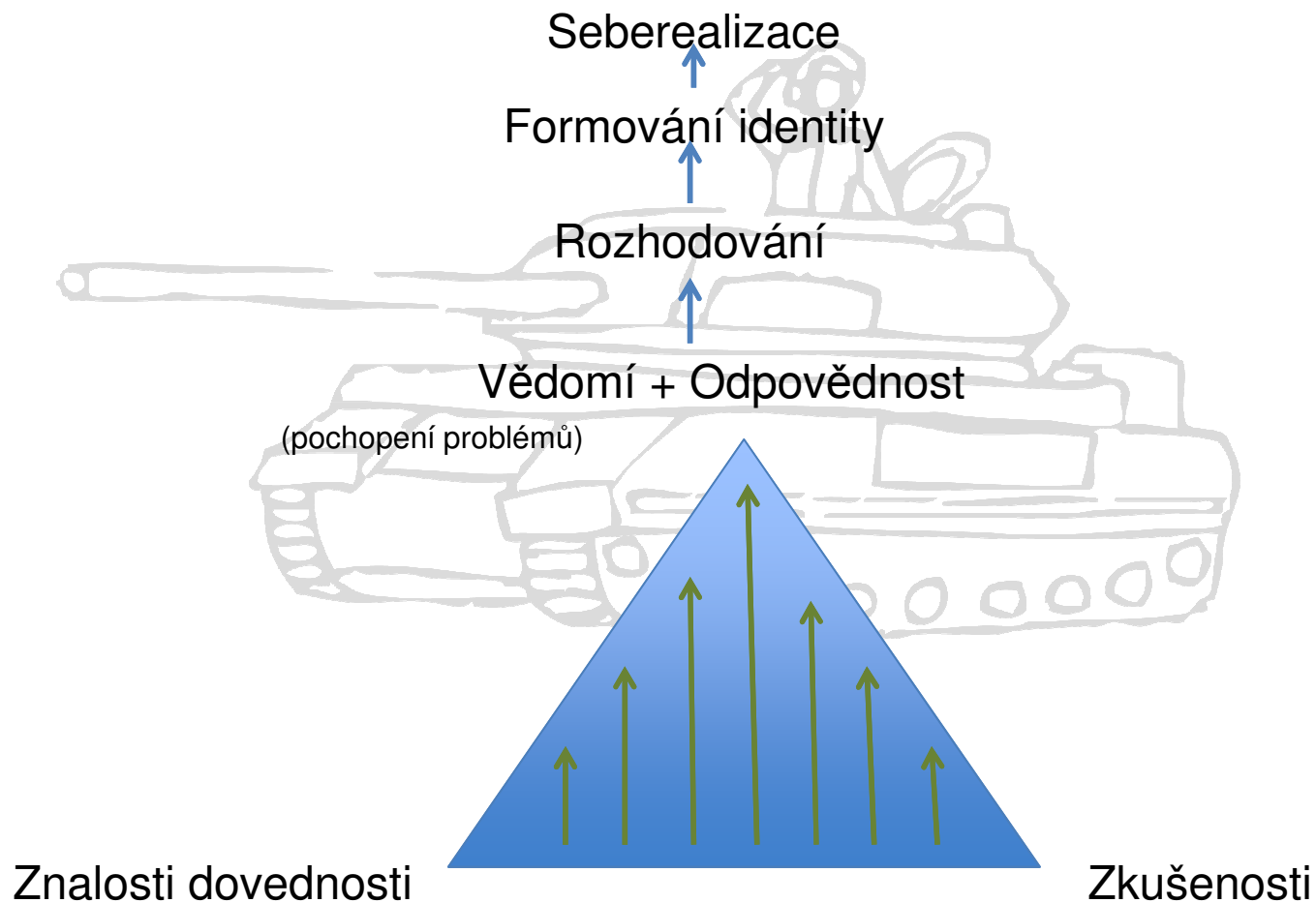
Cíle projektové metody v PVD:

1. Přispět k řešení problémů vysílající organizace.
2. Prokázat tvůrčí schopnost účastníků kurzu.
3. Motivovat účastníky k dalšímu vzdělávání.

MENTÁLNÍ MAPA INSTRUKTÁŽE

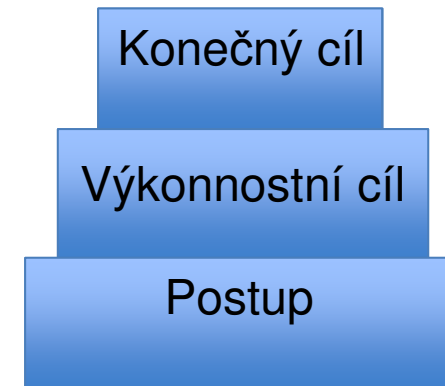
PODSTATA KOUČOVÁNÍ PODLE J. WHITMORA (upraveno)

MODEL GROW – růst, sílit, zvyšovat

Čtyři oblasti koučování

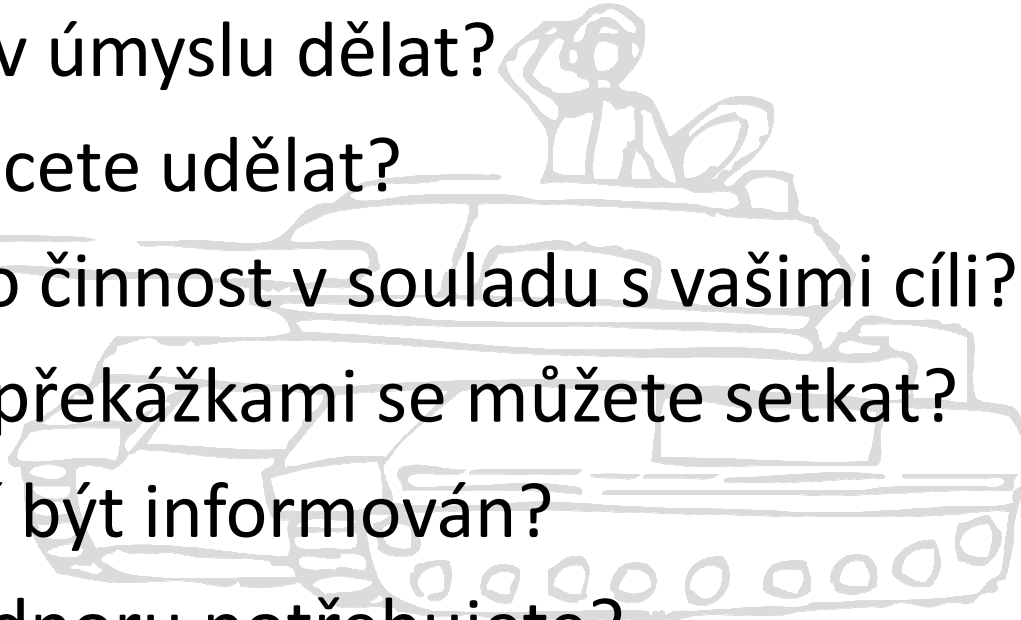
- Cíle – krátkodobé, dlouhodobé
- Zjištění skutečného stavu věcí
- Možnosti a alternativní strategie (postup činnosti)
- Co se má udělat, kdy a kdo to udělá a jaké je vůle to udělat

Pramen: Whitmore J., Koučování,
Management Press, Praha 1994

KLADENÍ OTÁZEK PŘI KOUČOVÁNÍ MANAŽERŮ (podle J. Whitmora, cit. dílo)

- Co máte v úmyslu dělat?
- Kdy to chcete udělat?
- Bude tato činnost v souladu s vašimi cíli?
- S jakými překážkami se můžete setkat?
- Kdo musí být informován?
- Jakou podporu potřebujete?
- Jak a kdy hodláte získat podporu?
- Co dalšího očekáváte?

WORKSHOP / OPEN SPACE TECHNOLOGY

- **Workshop**

Didaktická metoda označující pracovní (výukové) setkání, jehož cílem je řešení speciálního problému (úkolů) mimo běžnou rovinu řízení.

- **Open Space Technology**

Didaktická metoda označující pracovní (výukové) setkání, jehož cílem je shromáždit kvalifikovaná řešení ke všem tématům, která zajímají účastníky tohoto setkání.

Znak	Workshop	Open Space
Cíl a obsah	Řešit různé dílčí problémy hospodářské, řídicí a rozhodovací praxe.	Řešit komplexnější problémy hospodářské, řídicí a rozhodovací praxe.
Lektor	Odborně kompetentní osoba s moderačními a facilitačními schopnostmi.	Odborně poučená osoba s výraznou moderační a facilitačnou schopností a dovedností.
Účastníci	Specialisté v oboru řešeného tématu nebo lidé zainteresovaní na jeho řešení (manažeři).	Účastníci nejsou předem známí, většinou jsou to lidé, které řešený problém zajímá.
Způsob řešení	Jediné dílčí, předem stanovené téma, se řeší do hloubky, hledá se nová kvalita, nové myšlenky, způsoby uvažování.	Účastníci nadnesou všechny otázky, které je zajímají v souvislosti s problémem. Na všechny tyto otázky se hledají odpovědi v různých variantách ve skupinové práci.
Výstup	Závěrečný dokument s řešením problému. Ten musí všichni akceptovat a podepsat. Není k dispozici jiným lidem než účastníkům workshopu.	Závěrečný dokument, kde jsou shrnuty všechny názory účastníků na řešení zkoumaného problému. Dokument nemusí všichni akceptovat, ani podepsat. Je určen i pro jiné zájemce než jsou účastníci Open Space.

VHODNÁ TÉMATA PRO METODU WORKSHOP

- Změny systému řízení
- Zdokonalování organizační struktury
- Změna podnikové kultury
- Formování pracovních týmů
- Systém přípravy manažerů, obchodních zástupců...

Učení jako LOGICKÝ ZÁKLAD všech změn v podnikové sféře.

EXKURZE V PVD

Příprava	Průběh	Vyhodnocení
Studium problematiky	Vstupní informace	Pro další rozvoj účastníků
Informace o navštíveném podniku	Prohlídka pracovišť	Pro školící pracoviště
Vyjádření účastníků k cíli exkurze	Závěrečná diskuse	Eventuelně pro navštívený podnik
Příprava podniku na přijetí exkurze		

VÝCVIKOVÉ (CVIČNÉ) FIRMY PŘEDSTAVUJÍ FORMU VZDĚLÁVÁNÍ ZPROSTŘEDKUJÍCÍ KLÍČOVÉ KVALIFIKACE

Schopnost komunikovat a
spolupracovat

Vlastní aktivita a osobní
odpovědnost

Dovednost používat moderní
informační technologie

Kvalifikace budoucnosti (týmová
práce, samostatnost, schopnost
dále se vzdělávat)

TRADIČNÍ VYUČOVÁNÍ

(školství, profesní vzdělávání dospělých)

↓
Učební plán → Složení jednotlivých předmětů (tematik)
podle určitých kritérií (cílů)

↓
Výsledkem (výstupem) výuky je určitým způsobem
profilovaný absolvent, který je více (či méně) připraven
na praktické situace.

Výcvikové firmy

Vědecky (prepedeuticky) zpracované poznatky spojené s
odborně orientovaným vzděláváním aplikované na obchodní
činnosti (případy) a praktické situace.

ANDRAGOGICKÝ KONCEPT CVIČNÉ FIRMY

1. Získání obchodních znalostí a dovedností (příjem objednávek, zakázky, faktury apod.).
2. Osvojení si klíčových kvalifikací.
3. Učení se činnosti (learning by doing), ve zcela konkrétních podmínkách.
4. „Skloubení“ odborné kompetence s obchodní komunikací i v cizím jazyce.

KONCEPT JAZYKOVÉ VÝUKY (tradiční vyučování)

Slovní zásoba

Výslovnost

Gramatika

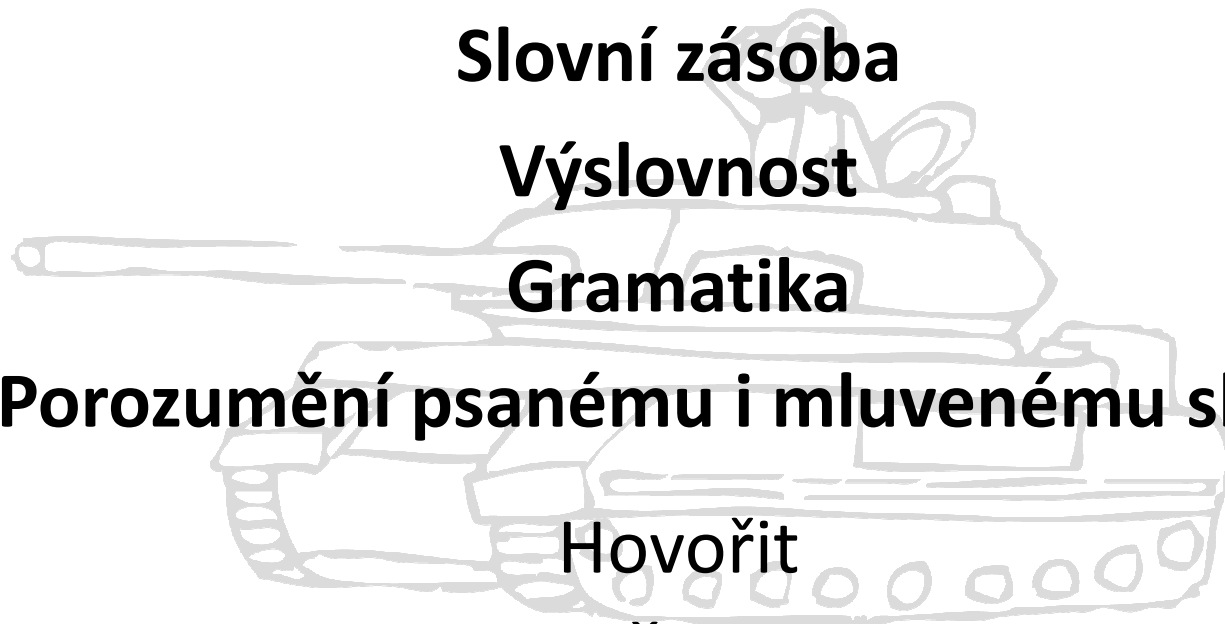
Porozumění psanému i mluvenému slovu

Hovořit

Číst

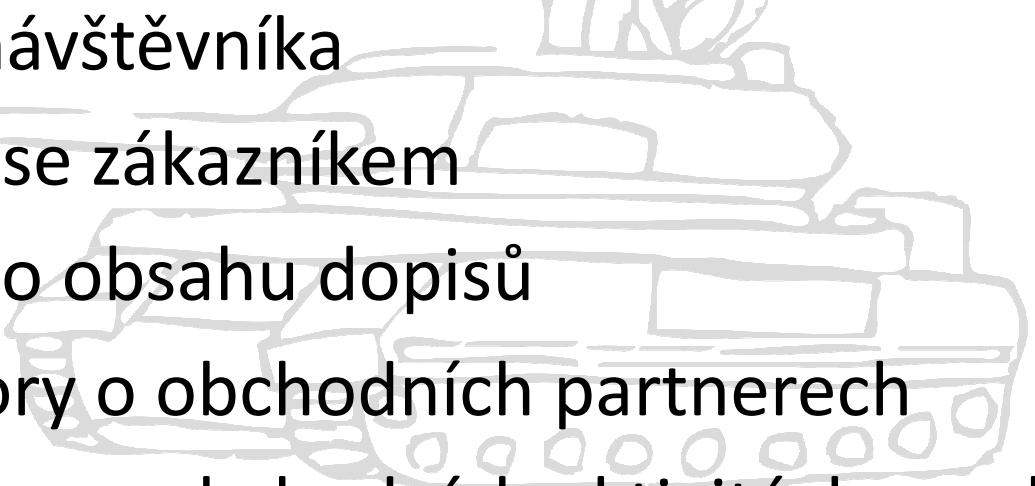
Překládat

Sociálně-kulturní komunikace

KONCEPT JAZYKOVÉ VÝUKY (cvičná firma)

1. Dialogy

- Příjem návštěvníka
  - Jednání se zákazníkem
  - Diskuse o obsahu dopisů
  - Rozhovory o obchodních partnerech
  - Rozhovory o obchodních aktivitách a politice firmy
  - Rozhovory na politická a hospodářská témata
-

KONCEPT JAZYKOVÉ VÝUKY II

(cvičná firma)

2. Obchodní dopisy

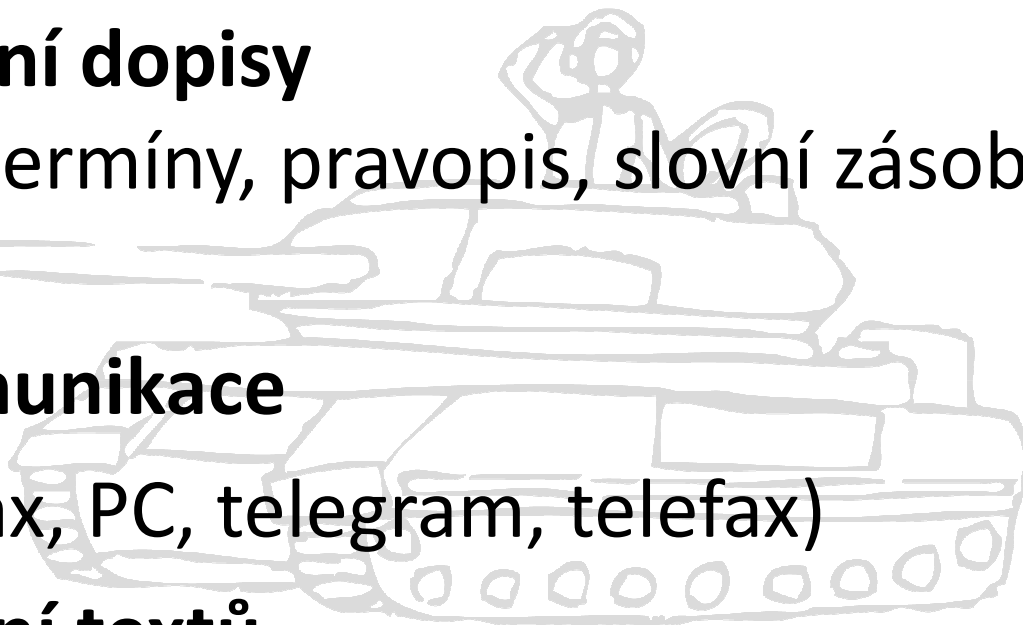
(odborné termíny, pravopis, slovní zásoba, forma dopisů)

3. Telekomunikace

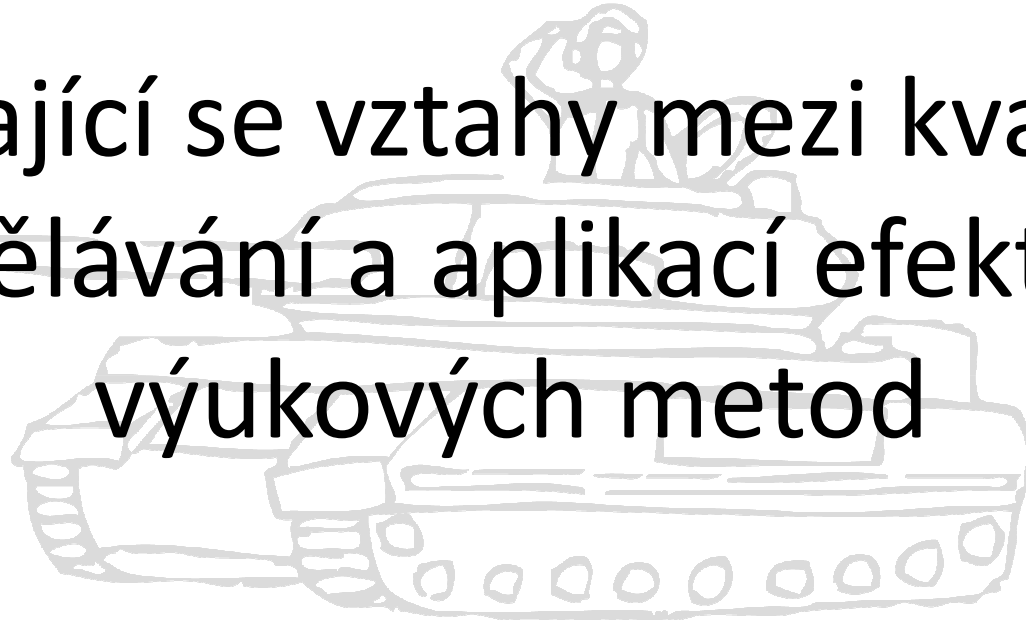
(telefon, fax, PC, telegram, telefax)

4. Vytváření textů

(reklama, zprávy, statistiky, apod.)

Hledající se vztahy mezi kvalitou
ve vzdělávání a aplikací efektivních
výukových metod

INOVAČNÍ FORMY, RESP. METODY VYUČOVÁNÍ

Jsou ty, které hledají nové cesty ke zkvalitnění vyučovacího procesu.

Problémové vyučování

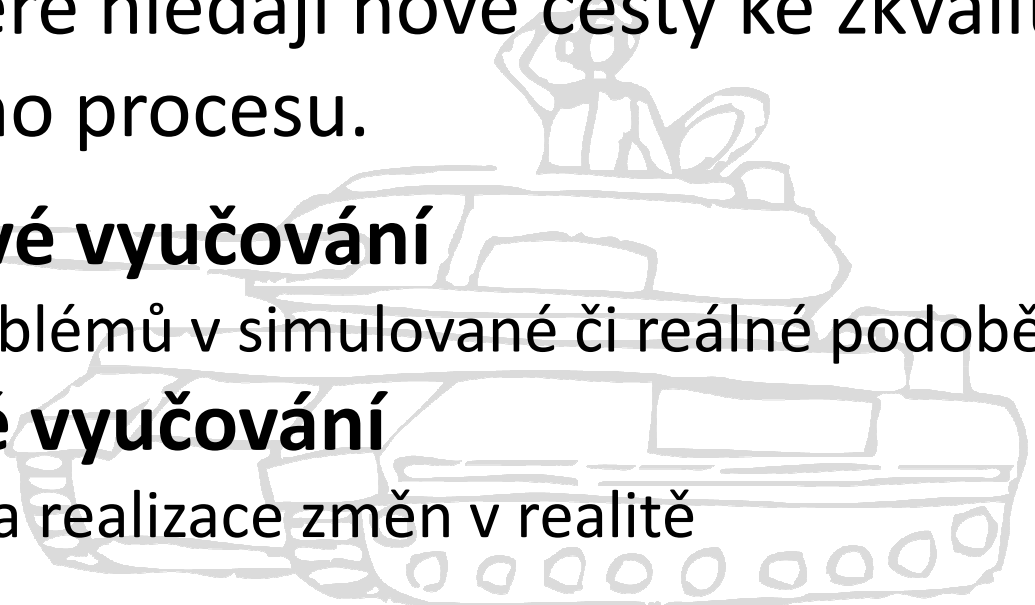
- Řešení problémů v simulované či reálné podobě

Projektové vyučování

- Plánování a realizace změn v realitě

E-learning

- Podpora výuky po informační stránce
- Didaktická podpora procesu sebevzdělávání, samoučení

ZÁSADY PRO POUŽITÍ DIDAKTICKÝCH METOD

1. Správná metoda neexistuje.
2. Existují více či méně aktivizující metody.

